

לפרשת תזריע, שבת החודש – תשע"ד

צרעת ושקיפות

הרב נעם פרל

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּפְנֹה אֶת הַבַּיִת בְּטָרִם יְבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַנֶּגַע
וְלֹא יִטְמֵא כָּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת
וְאַחַר כֵּן יְבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַבַּיִת:
(ויקרא יד לו)

"יגל יבול ביתו נגרות ביום אפו –"
יהו גוררין ומוציאין, אימתי?
ביום שיגרה הקדוש ברוך הוא אפו באותו האיש
זה כיצד?
אדם אומר לחבירו: השאילני קב חטים, ואמר לו: אין לי
קב שעורים, אין לי. קב תמרים, אין לי.
אשה אומרת לחברתה: השאילני נפה, היא אומרת: אין לי.
השאילני כברה, ואומרת אין לי
מה הקדוש ברוך הוא עושה?
מגרה נגעים בתוך ביתו ומתוך שהוא מוציא את כליו
הבריות רואות ואומרות לא היה אומר אין לי כלום!
ראו כמה חטים יש כאן, כמה שעורים, כמה תמרים יש כאן
יקולל הבית באלו הקללות!
(ויקרא רבה יז ב)

מדרשנו מבהיר כי הצרעת אינה בעיה אלא פתרון. הצרעת הנה תיקון לבני האדם התופסים
באופן מעוות את משמעות קירות בתיהם. אנשים החושבים כי קירות הבית הנם מחיצת ברזל
המנתקת אותם ואת רכושם מכל שותפות וערבות חברתית. אנשים המסתירים את הברכה
לה זכו מאחורי קירות ודלתות סורג ובריש למען לא יאלצו לשתף בהם את הזולת הם
האנשים שיאלצו להוציא את כל רכושם לרשות הרבים מחשש שיטמא בהגדרת ביתם כנגוע
בצרעת על ידי הכהן. הם האנשים שיקוללו על ידי הציבור שמנעו את טובתם ממנו. הם
האנשים שבינו כי ארץ ישראל הופכת קירותיה לשקופים בכדי להכריח את יושביה
לשיתוף וסיוע הדדי, להרפות את אחיזתם בקניינם הממוני ולחנך את יושביה לשיתוף,
אהבה, אחוה שלום ורעות - ומתוך שהוא מוציא את כליו הבריות רואות ואומרות לא היה
אומר אין לי כלום ראו כמה חטים יש כאן כמה שעורים כמה תמרים יש כאן יקולל הבית
באלו הקללות.

סותר על מנת לזכות

כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם לְאֶחְזָה
וְנִתַּתִּי נֶגַע צִרְעַת בְּבַיִת אֶרֶץ אֶחְזַתְכֶם:
(ויקרא יד לד)

שנה רבי חייא: וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם?
שנה רבי שמעון בן יוחאי:
כיון ששמעו כנענים שישראל באים עליהם

עמדו והטמינו ממונם בבתיים ובשדות

אמר הקדוש ברוך הוא :

אני הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב

שנאמר – "ובתיים מלאים כל טוב "

מה הקדוש ברוך הוא עושה ?

מגרה נגעים בביתו והוא סותרו ומצא בו אוצר .

(ויקרא רבה יז ו)

הפתיחה התיאטרלית לפרשת צרעת הבית אינה ברורה. מה כל כך מרגש ומשמח באדם הנאלץ לפנות את ביתו, לעקור חלק מאבניו ולעיתים אף להורסו כליל ? מה השבח הגדול המצדיק פתיחה חגיגית כ "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה". כאן מספר לנו המדרש "סיפור היסטורי" שהנו בנין אב לכל הצרות והמצוקות הפוקדים אותנו בחיינו. מספר המדרש על כנענים הנלחצים מהכיבוש הישראלי הממשמש ובא ומטמינים את אוצרותיהם בקירות הבתיים, מתוך תקווה לשוב ולהוציאם ברבות הימים. אוצרות אלה המוסלקים בקירות ביתו של היהודי יורש הארץ שלא בידיעתו לא יחשפו לעין שמש אלא לאחר פרוק חלקים מקירות הבית ואולי אף הריסתו המוחלטת. לצורך זה נועד נגע הצרעת. הצרעת מופיעה בקירות הבית, הכהן מחייב את עקירת האבנים ובעל הבית חושף את אוצרות הכנענים הממתינים עבורו מדורי דורות.

נראה כי המדרש לוקח את צרעת הבית כאב טיפוס לכל הצרות כולן שכל תפקידן לעורר את האדם לתנועה וחשיפת כוחות, כישורים ומרחבי פעולה שלא הכיר ולא ידע את הימצאותם בקרבו ואת תרומתם לו ולעולמו. כך במחלות, כך בפיטורין, כך בהפסד ממון ולעיתים אף בפרידה מאנשים אהובים ומשמעותיים - **מה הקדוש ברוך הוא עושה ? מגרה נגעים בביתו והוא סותרו ומצא בו אוצר.**